

Kohtulahendite kogumik

Liidetud kohtuasjad T-339/16, T-352/16 ja T-391/16

**Ville de Paris,
Ville de Bruxelles
ja
Ayuntamiento de Madrid
versus
Euroopa Komisjon**

Keskfond – Määrus (EL) 2016/646 – Väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) saasteainete heide – Tegelikus liikluses tekkivate heitkoguste (RDE) katsete käigus tekkiva lämmastikoksiidide heite mitteületatavate piirmäärade (NTE) kehtestamine – Tühistamishagi – Omavalitsusüksuse pädevus piirata keskkonnakaitse valdkonnas teatavate sõidukite liiklust – Otsene puutumus – Vastuvõetavus – Komisjoni pädevuse puudumine – Kõrgema astme õigusnormide järgimine – Tühistamise tagajärgede ajalise kehtivuse määratlemine – Lepinguväline vastutus – Kuvandile ja mainele väidetavalt tekitatud kahju hüvitamine

Kokkuvõte – Üldkohtu (üheksas koda laiendatud koosseisus) 13. detsembri 2018. aasta otsus

1. *Tühistamishagi – Füüsilised või juriidilised isikud – Mõiste „halduse üldakt ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses“ – Kõik üldaktid peale seadusandlike aktide*

(ELTL artikli 263 neljas lõik; komisjoni määrus 2016/646)

2. *Tühistamishagi – Füüsilised või juriidilised isikud – Halduse üldaktid, mis ei vaja rakendusmeetmeid ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses – Mõiste „rakendusmeetmed“ – Rakendusotsused – Välistamine*

(ELTL artikli 263 neljas lõik; komisjoni määrus 2016/646)

3. *Tühistamishagi – Füüsilised või juriidilised isikud – Üldkohaldatavad aktid – Aktid, mis ei vaja rakendusmeetmeid ja puudutavad hagejat otseselt – Mõiste „otsene puutumus“ – Kriteeriumid – Komisjoni määrus väikeste sõiduautode ja kommertsveokite saasteainete heitkoguste kohta – Omavalitsusüksuse hagi keskkonnakaitse valdkonnas – Nimetatud üksuse pädevuse piirata teatavate sõidukite liiklust piiramine – Lubatavus*

(ELTL artikli 263 neljas lõik; Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/46, artikli 4 lõike 3 teine lõik; komisjoni määrus 2016/646)

4. *Euroopa Liidu õigus – Tõlgendamine – Meetodid – Grammatiline, süstemaatiline ja teleoloogiline tõlgendamine – Kasulik mõju*

5. *Institutsioonide aktid – Alusakt ja rakendusakt – Rakendusakt, millega ei või alusakti olulisi sätteid muuta ega täiendada – Olulisteks säteteks kvalifitseerimine – Euro 6 standardi kohta kehtestatud lämmastikoksiidide heitkoguste piirväärtuste muutmine rakendusaktiga – Lubamatus – Muudatus, mis muudab alusakti olulist sätet – Komisjoni pädevuse puudumine*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 715/2007, artikli 5 lõige 3, artikli 14 lõige 3 ja I lisa; komisjoni määrus 2016/646)

6. *Tühistamishagi – Tühistav kohtuotsus – Ulatus – Liidu õigusakti osaline tühistamine – Tingimus – Vaidlustatud akti tühistatavate osade eraldatavus*

(Komisjoni määrus nr 692/2008, artikli 3 lõike 10 kolmas lõik ja IIIA lisa, ning määrus 2016/646, artikli 1 lõiked 2 ja 3 ning II lisa)

7. *Tühistamishagi – Tühistav kohtuotsus – Mõju – Euroopa Kohtu kehtestatav piirang – Oht kahjustada mootorsõidukitööstuse majanduslikke huve, tarbijate huve ning keskkonna- ja tervise poliitikat – Vaidlustatud õigusakti tagajärgede kehtima jäämine kuni selle õigusakti asendamiseni mõistliku aja jooksul*

(ELTL artikli 264 teine lõik; komisjoni määrus 2016/646)

8. *Kohtumenetlus – Vastuvõetamatuse väide – Üldkohtu õigus jätta hagi sisulistel põhjustel rahuldamata, tegemata otsust väite kohta, et hagi on vastuvõetamatu – Tema kaalutusõiguse ulatus*

9. *Lepinguväline vastutus – Tingimused – Õigusvastase aktiga tekitatud tegelik ja kindel kahju – Maine kahjustamisega tekitatud kahju – Vaidlustatud akti tühistamine, mis tagab tekitatud kahju piisava hüvitamise*

1. Vt otsuse tekst.

(vt punkt 37)

2. Selle kontrollimiseks, kas vaidlustatud halduse üldakt rakendusmeetmeid vajab või ei vaja, kui hinnatakse selle akti peale ELTL artikli 263 neljanda lõigu kolmanda lauseosa alusel esitatud tühistamishagi vastuvõetavust, tuleb lähtuda selle isiku olukorrast, kes hagi esitab, ja hagi eesmärgist.

Selles osas ei tohi teiste isikute kohta tehtud lihtsaid rakendusotsuseid segi ajada nimetatud sättes viidatud rakendusmeetmetega. Nimelt, kui kõiki rakendusotsuseid, eelkõige neid, mis on „karistavad“ või „eitavad“ ja mille eesmärk on kohaldada sanktsiooni halduse üldakti järgimata jätmise eest, tuleks samuti pidada rakendusmeetmeteks, kaotaks EL toimimise lepingu artikli 263 neljandas lõigus kolmanda juhtumi sätestamine paljudel juhtudel oma tähenduse, samas kui see vastas täpselt vajadusele vältida, et õigussubjektid oleksid sunnitud provotseerima endi suhtes „karistavat“ või „eitavat“ otsust, et saaks taotleda kontrolli teostamist halduse üldakti õiguspärasuse üle eelotsusemenetluses.

(vt punktid 39 ja 40)

3. Kui liidu õigusakt takistab avalik-õiguslikul juriidilisel isikul teostada oma pädevust enda äranägemisel, siis mõjutab see otseselt tema õiguslikku olukorda ja seega puudutab akt teda otseselt. Riigisisese piirkondliku üksuse puhul on see nii seda enam, kui liidu õigusakt riivab tema õigustloovat pädevust, mitte ainult tema pädevust võtta vastu üksikakte eelnevalt kindlaks määratud raamistikus.

Mis puudutab määrust 2016/646, millega muudetakse määrust nr 692/2008 seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) heitega, siis tuleneb direktiivi 2007/46, millega kehtestatakse raamistik mootorsõidukite ja nende haagiste ning selliste sõidukite jaoks mõeldud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike kinnituse kohta (raamdirektiiv), eriti selle direktiivi artikli 4 lõike 3 teise lõigu grammatilisest, teleoloogilisest ja kontekstipõhisest tõlgendamisest, et see takistab liikmesriigi ametivõimudel – jätmata neile vähimatki kaalutlusõigust – keelata, piirata või takistada sõidukite teel liiklemist põhjustel, mis on seotud nende konstruktsiooni ja töötamise selle direktiiviga hõlmatud aspektidega, kui sõidukid vastavad direktiivi nõuetele; see tähendab, et eespool nimetatud määruse vastuvõtmise tõttu ei saa need ametivõimud piirata sihipärase meetmega sõiduki saasteklassist lähtuvalt selliste sõidukite liiklust, mis ei vasta Euro 6 standardi lämmastikoksiidide heite piirväärtustele RDE katsete käigus, kuid samas vastavad siiski selles määruses sätestatud lämmastikoksiidide NTE heite piirväärtustele, mis on esimesena nimetatud väärtustest suuremad. Arvestades hagejate kui riigisiseste piirkondlike üksuste õigust piirata sõidukiliiklust õhukvaliteedi kaitseks ja seda, kuidas nad seda õigust kasutavad, on tõendatud, et määrus 2016/646 mõjutab nende õiguslikku olukorda ja järelikult puudutab see neid otseselt ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.

(vt punktid 50, 76, 80 ja 84)

4. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 57 ja 66)

5. Nende Euro 6 standardi kohta kehtestatud lämmastikoksiidide heitkoguste piirväärtuste muutmine, mis sisalduvad määruse nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust, I lisas, tähendab selle määruse oluliste sätete muutmist, mistõttu komisjonil ei ole pädevust teha sellist muudatust, kasutades oma rakendusvolitusi komiteemenetluses vastavalt kontrolliga regulatiivmenetlusele, mis on talle antud selle määruse artikli 5 lõikega 3 ja artikli 14 lõikega 3.

(vt punkt 130)

6. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 154–158)

7. ELTL artikli 264 teine lõik lubab õiguskindluse kaalutlustel, aga ka põhjustel, mis teenivad liidu või tema poolt toetatava poliitika katkestamise või tagasipööramise vältimise eesmärki näiteks keskkonnakaitse või rahvatervise valdkonnas, jätta tühistatud õigusakti tagajärjed mõistlikuks ajavahemikuks kehtima.

Määruse 2016/646, millega muudetakse määrust nr 692/2008 seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) heitega, osalise tühistamise korral on tarvis seda sätet rakendada, kuna tühistamise tagajärgede ajalise kehtivuse määratlemata jätmine võib kahjustada ühtaegu oma tegevuse kohaldatavate õigusaktidega kooskõlla viinud mootorsõidukitööstuse legitiimseid majanduslikke huve, aga olenevalt olukorrast ka nende tarbijate huve, kes on omandanud neile õigusaktidele vastavaid sõidukeid, ning liidu keskkonna- ja tervise poliitikat.

(vt punktid 160 ja 163)

8. Vt otsuse tekst.

(vt punkt 166)

9. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 167–169)